

Wikken en wegen

De Afghanistan-carroussel in de Nederlandse politiek draait volop. Er ligt een ferm besluit dat de Nederlandse militaire aanwezigheid eindig is. Voor sommigen is dat reden om elk debat over dat besluit kort te sluiten. Anderen vragen zich af of we vast moeten blijven houden aan een beslissing die meer dan twee jaar geleden genomen werd. Er is in die twee jaar van alles gebeurd en er staat van alles te gebeuren. De keuzes zijn zwaarwegend en de dilemma's zijn groot.

De Amerikaanse president Obama maakte begin december 2009 bekend in de eerste helft van 2010 dertigduizend man extra troepen naar Afghanistan te sturen. Gelet op de groeiende invloed van de extremistische Taliban is de troepeninjectie beslist geen luxe. Het past in

bereerd over wat hem te doen staat in Afghanistan en hoe in eigen land en bij zijn partners het draagvlak te houden. Het resultaat is een *surge* waarmee het Witte Huis het initiatief wil heroveren, want de situatie is het afgelopen jaar 'verslechterd', zo bleek uit de *Initial Assessment* van generaal McChrystal toen hij in juni vorig jaar het commando over ISAF overnam. De huidige gekozen koers lijkt warempel op die van president George Bush jr. in Irak, maar Obama plaatst het wel in een kader dat duidelijke inzichten weerspiegelt van een nieuwe lichte counterinsurgency-denkers. Vandaar geen nadruk op vechten, maar op de deugdelijke ontwikkeling van bestuur en economie.

Obama wenst – net als zijn bondgenoten – geen missie die zich eindeloos voortsleept. Extra troepen dienen als katalysator te werken voor een effectieve campagne tegen de Taliban en betere bescherming van de bevolkingscentra. Tevens moeten ze versnelde training en uitbreiding van het Afghaanse veiligheidsapparaat mogelijk maken. De Afghaanse regering moet zelf verantwoordelijkheid nemen – Afghaniseren dus. President Karzai zal daarom zijn regering en bestuurlijke leven, dat zo doordrenkt is met corruptie en vriendjespolitiek, moeten beteren. Karzai maakt overigens deel uit van de erfenis die Obama in de schoot geworpen kreeg, maar om de Afghaanse president er van te doordringen dat het menens is worden voorwaarden gesteld aan de hulp en is troepenterugtrekking in het vooruitzicht gesteld. Het gevaar bestaat echter dat het noemen van een vertrekdatum bij vriend en vijand de indruk wekt dat de operatie slechts een laatste oprisping is. Hillary Clinton was duidelijk over het tegendeel: 'We springen in 2011 niet opeens van de rotsen af'.

De *surge* van Obama weerspiegelt de inzichten van een nieuwe generatie COIN-denkers

de strategiewijziging om niet alleen de strijd met de Taliban te beslechten, maar vooral ook meer harten van de Afghanen in het zuiden en oosten te winnen en niet te verliezen in het noorden en westen. Obama voorkomt met de koerswijziging dat de VS, NAVO, ISAF en zelfs de VN tamelijk stuurloos doormodderen. Bakens worden verzet, noodzakelijk ook vanwege het afbrokkelende politieke draagvlak voor de missie.

Het besluit om uit te breiden heeft lang op zich laten wachten. Obama heeft maanden gedeli-

Met een relatief kortstondige troepeninjectie komt Obama tegemoet aan de angst voor ‘Vietnamese toestanden’: het oplopen van de kosten zonder licht aan het einde van de tunnel. Bovendien hoopt hij met het sturen van extra militairen de situatie binnen een jaar naar zijn hand te hebben gezet. De NAVO-bondgenoten en andere landen moeten zich aangesproken voelen om over de brug te komen met meer troepen en middelen – het liefst zonder allerlei beperkingen. Tot op heden is er nog geen sprake van groot gedrang; de in korte tijd aangeboden zeventuizend extra militairen zijn echter duidelijk méér dan een gebaar.

Welke rol Nederland speelt is onderwerp van zwaar binnenlands politiek debat, waarbij de stellingen betrokken zijn en de druk vanuit het buitenland groot is. De uitdagingen in Afghanistan zijn een dilemma geworden. Al bokst Nederland mogelijk al lang boven zijn gewicht, kan het dan de partners en de Afghanen na vier jaar noeste arbeid in de steek laten – misschien wel ten faveure van een missie in Afrika?

De grote inspanning die Nederland in Afghanistan levert en de opofferingen van militairen en hun families leiden er toe dat ons land – in de woorden van minister Koenders – ‘een verschil van dag en nacht’ maakt. Met grote moeite is kennis opgebouwd over de lokale verhoudingen en zijn er goede contacten met de bevolking gelegd om veiligheid en duurzame ontwikkeling te brengen. De grote bijdrage aan humanitaire hulp, economische ontwikkeling en de strijd tegen de Taliban en meelopers werpt zijn vruchten af. Binnenkort kan de verantwoordelijkheid voor de veiligheid in

Tarin Kowt, Deh Rawod en Chora worden overgedragen aan de Afghaanse veiligheidsdiensten. Dit precaire proces wordt hoe dan ook verstoord door een totale wisseling van de wacht voordat de klus geklaard is.

Elk besluit heeft zijn prijs. We riskeren bij vertrek internationaal gezichtsverlies nu de NAVO en de ISAF-partners overtuigd zijn van de strategie. We riskeren slachtoffers als we blijven en (volgens sommigen) ook gezichtsverlies als we op een aangekondigd vertrek terugkomen. Maar er is meer aan de orde: wij en vele andere landen zitten er immers niet voor niets. Of een eerder genomen besluit nog steeds wijs is verdient bezinning, want ook bij besluiten kan een houdbaarheidsdatum overschreden

Obama hoopt dat de NAVO-bondgenoten en andere landen over de brug komen met meer middelen en troepen

worden. Tussen onverkort doorgaan en weggaan bestaat een scala aan opties. Deze worden ook beïnvloed door wat van de krijgsmacht kan worden gevraagd. Dat er dilemma’s zijn is helder, maar mogelijk zijn ze gemakkelijker bespreekbaar als de discussie zich richt op wat in de huidige omstandigheden een gepaste bijdrage zou zijn. ■